

Varstvo krompirja pred koloradskim hroščem (*Leptinotarsa decemlineata*)

V nasadih krompirja opazamo pojav odraslih osebkov in ličink koloradskega hrošča.

Osnovni preventivni ukrep varstva krompirja pred koloradskim hroščem je kolobar. Verjetnost za napad škodljivca lahko do določene mere zmanjšamo tudi s saditvijo privabilnih rastlin (npr. jajčevci) na krompirišča ali rastlin z odvrtačnim učinkom. Koloradski hrošč ne mara hrena, kapucink in ognjiča.

Na manjših površinah, kjer je to mogoče, priporočamo ročno pobiranje jajčec, ličink ali odraslih hroščev s krompirja. Zatiranje koloradskega hrošča sicer še vedno temelji na uporabi kemičnih insekticidov. Najprimernejši čas za ukrepanje je v obdobju razvoja mladih ličink. Ličinke prve in druge razvojne stopnje so namreč na delovanje insekticida bolj občutljive kot ličinke tretje in četrte stopnje, ki so tudi najbolj požrešne in naredijo največ več škode.

Ukrepati je smiselno v primeru preseženega praga škodljivosti, ki znaša 15 mladih ličink na rastlino, oz. so na več kot 20% grmov odložena jajčeca. Zato je pomembno dosledno pregledovanje rastlin ter spremljanje pojava odloženih jajčec na spodnjih straneh listov in izleganja ličink. Prve hrošče in odložena jajčeca običajno opazimo na robovih njiv. S pravočasnim tretiranjem napadenih rastlin lahko tudi učinkovito preprečimo širjenje populacije v notranjost nasada.

Pripravki, ki so v letu 2025 registrirani za zatiranje koloradskega hrošča, so navedeni v tabeli:

PRIPRAVEK	AKTIVNA SNOV	ODMEREK	DELOVANJE NA / UPORABA	K (dni)
AZATIN EC	Azadirachtin A - 2,6%	1,5 L/ha ob porabi vode 800-1000 L/ha	Sistemik, deluje dotikalno in želodčno; kot regulator rasti, vpliva na razvoj, repetent in zaviralec prehranjevanja. Tretiranje takoj ob pojavu . Največ 3x v eni rastni sezoni, v intervalu 7-10 dni.	3
NEEMAZAL T/S	Azadirachtin A - 1%	2,5 L/ha ob porabi 300-700 L vode/ha (25 mL na 100 m ² in 3 do 7 L vode)	Z delno sistemičnim premeščanjem, zavira prehranjevanje in razvoj, hrošči po stiku s sredstvom ležejo sterilna jajca. Uporaba v fazi rasti, cvetenja in razvoja gomoljev krompirja, takoj po izleganju ličink - v razvojni fazi L1-L3 . Po potrebi ponovimo v razmaku 7-10 dni. Največ 2 tretiranja v eni rastni dobi.	4
RAPTOL KONCENTRAT	Repično olje - 82,53% + piretrin - 0,459%	8 L/ha ob porabi vode do 800 L/ha (80 mL na 100 m ² in 8 L vode)	Insekticid s kontaktnim delovanjem. Uporaba ob pojavu ličink, zvečer in v hladnejših delih dneva . Rastline dobro omočimo. Po potrebi ponovimo po 7 dneh. Največ 2x v eni rastni dobi.	3
LASER 240 SC	Spinosad - 24%	0,2 L/ha (2 mL na 100 m ²)	Želodčni in dotikalni insekticid, širok spekter delovanja. Največ 2 tretiranja. Takoj po izleganju jajčec, ko se pojavijo 1. ličinke in nato v času aktivnega hranjenja ličink - v razmaku 7 oz. 10 dni . Deluje tudi na jajčeca, če so direktno poškropljena. Za boljšo učinkovitost dodatek močila.	7
LASER PLUS	Spinosad - 48%	40 mL/ha ob porabi vode 200 L/ha (0,4 mL na 100 m ²)		14

ACETOGAL = IMPRUS = ALPHAGUARD	Acetamiprid – 20%	125 g/ha pri porabi vode 200-600 L/ha	Deluje po zaužitju in pri stiku, translaminarno in sistemsko. Uporaba ob pojavu škodljivca , od faze, ko je doseženo 50% skupne končne mase gomoljev do končanega cvetenja. Do 2x v eni rastni dobi, v razmaku vsaj 14 dni.	14
CARNADINE		0,15 L/ha (1,5 mL/100 m ²), ko se tretira 1x ali 0,12 L/ha (1,2 mL/100 m ²), ko se tretira 2x , ob porabi vode 200-600 L/ha (2-6 L/ 100 m ²)	Sistemični, dotikalni in želodčni insekticid. Ob pojavu škodljivca , od faze, ko so vidni prvi popki prvega socvetja, do faze, ko jagode prve oploditve venijo in se sušijo. Na istem zemljišču največ 2x v eni rastni dobi, v intervalu vsaj 7 dni.	7
MOSPILAN 20 SG		0,1 kg/ha 100 g/ha (1g na 100 m ²)	Sistemični, želodčni in dotikalni insekticid. Deluje tudi zoper višje stadije ličink . Največ 2 tretiranja v eni rastni sezoni.	14
ALVERDE Zaloge v prodaji do: 30.6.2025, v uporabi do: 30.6.2026	Metaflumizon - 24%	0,25 L/ha	Želodčni in kontaktni insekticid. Najboljše deluje na mlade ličinke, takoj po izleganju iz jajčec . Dovoljen 2x, do začetka dozorevanja gomoljev.	14
BENEVIA	Ciantraniliprol - 10%	0,125 L/ha ob porabi vode 300-600 L/ha	Dotikalno in želodčno delovanje. Deluje na jajčeca in ličinke . Uporaba do konca cvetenja krompirja, največ 1x letno.	14
*CORAGEN = *VOLIAM = *SHENZI 200 SC	Klorantraniliprol - 20%	60 mL/ha ob porabi vode 300-600 L/ha (0,6 mL/100 m ² in 3-6 L vode)	Kontaktni insekticid z želodčnim delovanjem. Tretiramo po odlaganju jajčec . Največ 2x v eni rastni sezoni v razmaku vsaj 21 dni. Na isti površini le 1x vsako drugo leto. Ob bližajočih se padavinah uporabo odsvetujemo.	14
*COSAYR		60 mL/ha ob porabi vode 400-600 L/ha	Uporaba po odlaganju jajčec. Na istem zemljišču največ 2x v eni rastni sezoni, v intervalu najmanj 7 dni.	14
SCATTO	Deltametrin – 2,5%	0,5 L/ha ob porabi 600 L vode na ha (5 mL na 100 m ² in 6 L vode)	Nesistemični, kontaktni insekticid, deluje na živčni sistem, zavira hranjenje. Uporaba ob pojavu škodljivca. Največ 2x v eni rastni sezoni, v intervalu 14 dni med tretiranj.	3

*Sredstva označena z zeleno barvo so dovoljena tudi v ekološki pridelavi. Za insekticide označene z zvezdico * velja prepoved rabe na najožjih vodovarstvenih območjih (VVOI)!*

Kadar zatiranje opravimo večkrat v sezoni, za škropljenja izbiramo pripravke iz različnih kemičnih skupin. Za zatiranje prve generacije ličink se priporoča zlasti uporaba sredstev s sistemskim delovanjem, proti drugi pa uporaba insekticidov z dotikalnim in želodčnim delovanjem.

Pred uporabo posameznih pripravkov je potrebno natančno prebrati in upoštevati navodila o uporabi. Upoštevati je potrebno tudi predpisane karence (K) in opozorila o varovanju čebel!

Pripravila: Julija Cocetta Dariž, Oddelek za varstvo rastlin KGZ Nova Gorica